

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА
5 КЛАС

Навчальна програма укладена на підставі модельної навчальної програми «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тихоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.), рекомендованої Міністерством освіти і науки України (наказ МОН № 795 від 12.07.2021).

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyut-sya-poetapno-z-2022-roku>

Зміст навчальної програми забезпечує підручник «Зарубіжна література. 5 клас» (авт. О. М. Ніколенко, Л. В. Мацевко-Бекерська, Н. П. Рудніцька, Л.Л. Ковальова, О.В. Орлова, Л. П. Юлдашева, В. Г. Туряниця, Д. О. Лебедь; ВЦ «Академія», 2022) та онлайн-платформа до нього «Друзі Полліанни» (ВЦ «Академія», 2022).

<https://www.academia-nikolenko-5klas.com.ua/>

Навчальна програма затверджена на засіданні педагогічної ради закладу освіти,
 протокол № _____ від _____ 2022 року.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Зміст навчального предмета, очікувані результати навчання, види навчальної діяльності учнів

5 КЛАС

(1,5 години на тиждень, 52,5 години на рік)

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета	Види навчальної діяльності учнів
ВСТУП		
Роль книжки в третьому тисячолітті (1 година)		
<p>Учень/учениця I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях визначає провідну думку почутого та/або прочитаного висловлювання; учиться визначати тему почутого та/або прочитаного висловлювання; відповідає на запитання за змістом почутого та/або прочитаного повідомлення; відтворює усно (частково), коментує, інтерпретує почутий та/або прочитаний текст; створює власні міркування про улюблену книжку у вигляді мінітвору (усно). II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p>	<p>Теорія літератури (ТЛ) Зарубіжна література. Література і культура (ЛК) Роль художньої літератури в житті людини та сучасному суспільстві. Україна і світ (УС) Українські ресурси (друковані, цифрові та ін.) художніх творів для школярів. Медіатекст (МТ) Бібліотеки в медіапросторі. Популяризація читання художньої літератури медійними засобами.</p>	<p>Різні види читання (про себе, уголос або ін.), визначення провідної думки, теми та деталей почутого та/або прочитаного тексту, відповіді на запитання до тексту, коментування та інтерпретація тексту, розповідь про улюблений твір/книжку, написання мінітвору, складання розповіді, дискусії (очно) на тему читання та вибору художньої літератури, виокремлення й пояснення окремих мовних вищ у своєму і чужому мовленні.</p>

<p>обговорює порушені в художньому тексті/медіатексті питання про якості творчого читача/читачки, теми й проблеми читання, значення діалогу з книжкою в житті людини; проектує власний або відомий життєвий досвід на порушені в тексті проблеми; висловлює (усно) власні думки, почуття і враження, викликані прочитаними раніше творами, зокрема зарубіжної літератури, розмірковує про користь паперових та електронних книжок.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює власні міркування про улюблену книжку у вигляді мінітвору (письмово); дискутує (очно) на тему читання та вибору художньої літератури, учиться порівнювати позиції учасників дискусії, обстоює власну позицію.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>вирізняє окремі мовні явища у своєму та чужому мовленні (словосполучення, речення), пояснює їх. Роль книжки та читання художньої літератури для формування гармонійної особистості. Види читання в цифрову епоху. Паперові та електронні книжки.</p>		
СКАРБНИЦЯ НАРОДНИХ КАЗОК (7 годин)		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>стисло переказує (усно) зміст почутого та/або прочитаного тексту/медіатексту, акцентує увагу на окремих деталях; відповідає на запитання за змістом почутого та/або прочитаного повідомлення; відтворює усно (частково), коментує, інтерпретує почутий та/або прочитаний текст.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному/почутому тексті; проводить паралелі між інформацією, зображеною в тексті/медіатексті, і власним життєвим досвідом; висловлює в усній та/або письмовій формі власні враження, викликані прочитаним текстом/медіатекстом, а також своє ставлення до зображених у тексті явищ тощо; переказує зміст тексту/медіатексту в різний спосіб відповідно до завдання.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>учиться складати й оформлювати власне висловлення згідно з ustalеними нормами сучасної української мови (усно або письмово), добирати доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>виокремлює та розрізняє в текстах мовні одиниці різних рівнів (слова-терміни, словосполучення, речення тощо), визначає їхню роль у розкритті явищ, понять.</p>	<p>Казки народів світу: різновиди, ознаки, загальнолюдські ідеали та національна самобутність. (1 година)</p> <p>ТЛ Фольклор, народна казка.</p> <p>ЛК Культурні традиції, національні особливості світосприймання в казках різних країн і народів.</p>	<p>Різні види читання (про себе, уголос, коментоване, вибіркоче або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, відповіді на запитання до тексту, коментування та інтерпретація тексту, виокремлення й пояснення відомих мовних явищ у своєму і чужому мовленні.</p>
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>стисло переказує (усно) зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, акцентує увагу на окремих деталях; перефразовує репліки в діалозі персонажів; унаочнює та візуалізує зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту (малюнки, комікси тощо) для відтворення змісту.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті, формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту; проводить паралелі між образами, ситуаціями, зображеними в художньому тексті/медіатексті, і власним життєвим досвідом; висловлює в усній та/або письмовій формі власні почуття, враження, викликані прочитаним художнім текстом/медіатекстом, своє ставлення до зображених у тексті людей, подій, ситуацій, явищ тощо; переказує зміст художнього тексту/медіатексту в різний спосіб відповідно до завдання.</p>	<p>Японські народні казки. «Момотаро, або Хлопчик - Персик». (2 години)</p> <p>Теми дружби, сміливості, зв'язку з природою в казці. Національний колорит.</p> <p>ТЛ Народна казка.</p>	<p>Різні види читання (про себе, уголос, «ланцюжком», в особах, виразне або ін.), усний переказ почутого та/або прочитаного тексту з акцентуванням на окремих деталях, творчий перифраз реплік персонажів, унаочнення та візуалі-</p>

<p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює власне висловлення про вчинок/вчинки персонажа (персонажів), враховуючи основні засади академічної доброчесності; складає та оформлює власне висловлення згідно з усталеними нормами сучасної української мови, добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>виокремлює та розрізняє в художніх текстах мовні одиниці різних рівнів (форми слова, словосполучення, речення тощо), визначає їхню роль у характеристиці персонажів, розкритті подій і явищ; відтворює окремі художні засоби для втілення авторських чи власних творчих намірів (створення стилізації казки або фанфіку).</p>	<p>ЛК Культурні традиції, національні особливості світосприймання в казках різних країн і народів.</p> <p>Брати Якоб (1785-1863) і Вільгельм (1786-1859) Ґрімм. «Пані Метелиця». (4 години)</p> <p>Значення діяльності братів Я. і В. Ґрімм для розвитку європейської культури. Зіставлення образів героїнь казки «Пані Метелиця». Утвердження у творі доброти, працьовитості, справедливості.</p> <p>ТЛ Поглиблення поняття: народна казка. Сюжет, мандрівні сюжети.</p> <p>ЛК Культурні традиції, національні особливості світосприймання в казках різних країн і народів.</p> <p>УС Подібні образи в зарубіжних і українських казках: пасербиця з казки «Пані Метелиця» – дідова дочка з казки «Про дідову дочку і бабину дочку» та ін.</p> <p>МТ Фільмографія: «Пані Метелиця» (режисер Г. Кольдиць, НДР, 1963), «Фрау Холле» (режисер Б. Фурнайзен, Німеччина, 2008) та ін.</p>	<p>зація змісту почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, виокремлення головної і другорядної інформації в тексті, формулювання теми та провідної думки тексту, проведення паралелей між образами та ситуаціями тексту й власним життєвим досвідом, висловлювання в усній та/або письмовій формі власних почуттів і ставлень до казкових персонажів і подій, переказ (усно чи письмово) змісту казки (або уривка), створення власного усного або письмового висловлення (мінівір або ін.) про вчинок/вчинки персонажа (персонажів) із дотриманням норм сучасної української мови, добирання доречних засобів мовної виразності, виокремлення в прочитаному тексті мовних одиниць різних рівнів та визначення їхньої ролі у творі, відтворення окремих художніх засобів казки в процесі переказу, створення стилізації казки або фанфіку.</p>
<p>ЛІТЕРАТУРНІ КАЗКИ СВІТУ (14 годин)</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>стисло переказує (усно) зміст почутого та/або прочитаного тексту/медіатексту, акцентує увагу на важливих деталях; формулює і відповідає на запитання за змістом почутого та/або прочитаного повідомлення; відтворює усно (частково), коментує, інтерпретує почутий та/або прочитаний текст; учить визначати ключові слова та фрази в почутому та/або прочитаному повідомленні.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>визначає головну і другорядну інформацію у прочитаному тексті; визначає спільні та різні елементи змісту й форми у фольклорних і літературних казках; проводить паралелі між інформацією, зображеною в тексті/медіа тексті, і власним життєвим досвідом; висловлює в усній та/або письмовій формі власні враження, викликані прочитаним текстом/медіатекстом, а також своє ставлення до зображених у тексті явищ тощо; переказує зміст тексту/медіатексту в різний спосіб відповідно до завдання.</p>	<p>Літературна казка та її ознаки. Подібності й відмінності від народної казки. (1 година)</p> <p>ТЛ Літературна казка, подібності й відмінності літературної казки від народної.</p> <p>ЛК Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників.</p>	<p>Різні види читання (про себе, уголос або ін.), визначення провідної думки та деталей почутого та/або прочитаного тексту, відповіді на запитання до тексту, коментування та інтерпретація тексту, визначення спільних та різних елементів змісту і форми у фольклорних і літературних казках; аналіз, виокремлення і пояснення окремих мовних явищ у своєму і чужому мовленні; елементи конспектування (зокрема визначення ключових слів та фраз у почутому та/або прочитаному повідомленні).</p>

<p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі учиться складати та оформлювати власне висловлення згідно з ustalеними нормами сучасної української мови, добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення виокремлює та розрізняє в текстах мовні одиниці різних рівнів (словосполучення, речення тощо), визначає їхню роль у розкритті явищ; використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому та/або прочитаному повідомленні).</p>		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях вичерпно відповідає на запитання за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, у разі потреби формулює відповідні запитання для уточнення важливих для розуміння деталей почутого та/або прочитаного, вибірково переказує (усно) зміст почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; передає, у тому числі й із використанням окремих способів і засобів візуалізації (у формі малюнка, постера, фотоколажу або ін.), враження від почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів читає тексти у різний спосіб (оглядово, вибірково, з коментуванням, в особах тощо) відповідно до мети читання, проектує власний або відомий життєвий досвід на порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми; характеризує емоційний стан літературних персонажів, їхню поведінку та вчинки; переказує зміст художнього тексту/медіатексту в різний спосіб відповідно до завдання; творчо опрацьовує прочитаний художній текст/медіатекст, у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів; самостійно складає простий план прочитаного художнього тексту тощо.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює письмові тексти (коментар, характеристику, пост для соцмереж щодо прочитаного твору або ін.), зважаючи на мету, адресата, власний життєвий досвід; добирає доречні засоби мовної виразності для оформлення власного висловлення; знаходить і виправляє недоліки та помилки в будові й мовному оформленні власного та чужого висловлення; аналізує зміст написаного з погляду цілісності та повноти викладу; коригує текст на основі проведеного аналізу.</p>	<p>Ганс-Крістіан Андерсен (1805–1875). «Снігова королева». (4 години) Боротьба добра і зла в казці. Утвердження дружби та вірності. Перешкоди на шляху Герди, її помічники. Чарівний світ твору.</p> <p>ТЛ Тема та ідея художнього твору, оригінал і переклад. Поглиблення поняття сюжет.</p> <p>ЛК Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників.</p> <p>УС Українські переклади літературних казок різних країн.</p> <p>МТ Фільмографія: казкові сюжети Г.-К. Андерсена в мультиплікації, кінофільм «Снігова Королева» (режисер Д. Ву, США, Велика Британія, Канада, 2002), кінофільм «Снігова Королева» (режисер К. Хаттоп, Німеччина, Фінляндія, 2014) та ін.</p> <p>Оскар Вайлд (1854–1900). «Хлопчик-Зірка». (4 години) Символічний зміст назви твору. Динаміка образу головного героя, його стосунки з матір'ю та іншими персонажами. Шлях Хлопчика-Зірки від егоїзму й байдужості до відкриття в собі любові й милосердя. Фальшиві та справжні цінності. Любов до матері – одна з визначальних цінностей життя. Краса зовнішня та внутрішня. Синтез фольклорних і літературних елементів у творі.</p> <p>ТЛ Тема та ідея художнього твору. Поглиблення поняття сюжет.</p>	<p>Різні види читання (про себе, уголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, вибіркоче або ін.), відповіді на запитання за змістом почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, складання простого плану почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, формулювання запитань для уточнення важливих для розуміння змісту деталей, візуалізація вражень (малюнок, постер, фотоколаж, лепбук або ін.) від почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; проекція власного або відомого життєвого досвіду на проблеми, порушені в художньому тексті/медіатексті; характеристика емоційного стану та вчинків літературних персонажів, усний та/або письмовий переказ прочитаної казки або уривків (стислий та/або вибіркочий, творчий); створення письмового тексту (мінітвір, коментар, пост для соцмереж або ін.) з урахуванням мети, адресата і власного життєвого досвіду; знаходження і виправлення недоліків та помилок у власному висловленні, аналіз змісту написаного власного висловлення, коригування тексту на основі проведеного аналізу, творче використання мовних засобів із запропонованих варіантів та обґрунтування зробленого вибору.</p>

<p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>творчо використовує мовні засоби, обираючи доречні, обґрунтовуючи зроблений вибір.</p>	<p>ЛК Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників. УС Українські переклади літературних казок різних країн. МТ Фільмографія: кінофільм «Зоряний хлопчик» (режисер А. Дудоров, СРСР, 1958), кінофільм «Казка про зоряного хлопчика» (режисер Л. Нечаєв, Білорусь, 1983) та ін.</p> <p>Роальд Дал (1916–1990). «Чарлі і шоколадна фабрика». (5 годин)</p> <p>Казкові пригоди персонажів на шоколадній фабриці Віллі Вонки. Шлях хлопчика Чарлі до своєї мети. Доброта, щирість і наполегливість головного героя. Зображення родинних стосунків у творі: сім'я Бакетів, інші родини. Образи дітей і дорослих у повістці-казці. Вади й небезпеки сучасного світу, їх утілення у творі. Утвердження співчуття, милосердя, взаємодопомоги, відповідальності, морального вибору.</p> <p>ТЛ Тема та ідея художнього твору. Поглиблення поняття сюжету. ЛК Національні особливості літературних казок зарубіжних письменників. УС Українські переклади літературних казок різних країн. МТ Фільмографія: кінофільм «Чарлі і шоколадна фабрика» (режисер Т. Бертон, США, Велика Британія, 2005) та ін.</p>	
СЛУХАЄМО ГОЛОСИ ПРИРОДИ (8 годин)		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>учиться сприймати й розуміти ліричний твір, особливості віршової мови; знаходить у почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті відповіді на поставлені запитання, визначає ключові слова в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті, формулює тему та ідею почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту; визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в художньому тексті/медіатексті; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань, які виникли в результаті сприймання художнього тексту/медіатексту; учиться декламувати віршовий текст, регулює власні емоції під час художньої декламації.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p>	<p>Зарубіжні поети про природу. Джон Кітс (1795-1821) «Проконика та цвіркуна». (1 година)</p> <p>Поетизація природи, утвердження зв'язку природи й людини; утілення любові та дбайливого ставлення до довкілля.</p> <p>ТЛ Вірш, пейзаж. ЛК Описи природи, тварин у художній літературі та інших видах мистецтва.</p>	<p>Різні види читання (уголос, виразне, коментоване, вибіркове, «ланцюжком» або ін.), знаходження в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті відповідей на поставлені запитання, визначення ключових слів у почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті, формулювання теми та ідеї почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, визначення основної і другорядної, відомої та нової інформації в почутому та/або прочитаному тексті, декламація віршового твору, розповідь про власний емоційний стан під впливом прочитання твору, характеристика персонажів, розпізнавання та використання виразних засобів (пейзаж), переказ змісту</p>

<p>читає текст у різний спосіб (виразно, вибірково, з коментуванням тощо) відповідно до мети читання, знаходить у тексті відому і нову інформацію; розпізнає виражальні засоби (пейзаж), використовує окремі з них; переказує та інтерпретує зміст художнього тексту/медіатексту в різний спосіб відповідно до завдання, творчо опрацьовує прочитаний художній текст/медіатекст.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі дискутує (очно або в онлайн-середовищі) на теми, пов'язані з прочитаним твором; дотримується норм етикету під час очного або онлайн-спілкування.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення досліджує художній віршовий текст про явища природи і тварин, виявляючи в ньому певні мовні та художні особливості.</p>		художнього тексту/медіатексту, дискусія (очна або в онлайн-середовищі) щодо прочитаного твору, декламування художнього тексту напам'ять.
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях знаходить у почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті, повідомленні відповіді на поставлені запитання; визначає ключові слова в почутому та/або прочитаному науково-популярному тексті, художньому тексті, медіатексті; формулює тему та ідею почутого та/або прочитаного повідомлення (художнього тексту/медіатексту); визначає основну і другорядну інформацію, мікротеми, важливі деталі в художньому тексті/медіатексті; розповідає про власний емоційний стан, описуючи окремі відтінки настрою, почуттів, переживань, які виникли в результаті сприймання художнього тексту/медіатексту.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів читає тексти в різний спосіб (оглядово, вибірково, з коментуванням, в особах тощо) відповідно до мети читання; знаходить у тексті відому і нову інформацію; учить розрізняти тексти різних стилів, типів і жанрів (науково-популярний або художній текст, вірш, казка, оповідання) у контексті авторського задуму; розпізнає виражальні засоби (пейзаж), використовує окремі з них; переказує зміст художнього тексту/медіатексту у різний спосіб відповідно до завдання; творчо опрацьовує прочитаний текст (художній текст/медіатекст), у разі потреби змінюючи персонажів, додаючи окремі епізоди, переказуючи прочитане з позиції одного з персонажів тощо.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі створює власне висловлення про вчинок/вчинки персонажа (персонажів), враховуючи основні засади академічної доброчесності;</p>	<p>Джозеф-Редьярд Кіплінг (1865–1936). «Мауглі». (3 години) Історія хлопчика, якого виховали тварини, його дружба з ними. Сміливість, кмітливість, доброта Мауглі. Яскравість характерів персонажів-тварин, утілення в них людських рис. Закони джунглів і цінності людського життя. Ідея відповідальності людини за природний світ.</p> <p>ТЛ Пейзаж, оповідання. ЛК Описи природи, тварин у науково-популярних текстах, художній літературі та інших видах мистецтва. УС Українські переклади творів зарубіжних авторів про природу. МТ Фільмографія: «Книга Джунглів» (режисер Дж. Фавро, США, 2016), «Мауглі» (режисер Е. Серкіс, США, Велика Британія, Індія, 2018) та ін.</p> <p>Ернест Сетон-Томпсон (1860–1946). «Лобо». (4 години) Авторські спостереження за світом природи. Образи тварин, розкриття їх у подіях оповідання, авторських характеристиках. Утвердження любові до всього живого, гуманного ставлення людей до тварин. ТЛ Поглиблення понять: пейзаж, оповідання.</p>	Різні види читання (про себе, уголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркоче або ін.), знаходження в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті відповідей на поставлені запитання, визначення ключових слів, словосполучень у почутому та/або прочитаному, формулювання теми та ідеї почутого та/або прочитаного художнього тексту/медіатексту, визначення основної і другорядної інформації в почутому та/або прочитаному тексті, розповідь про власний емоційний стан під впливом прочитання твору, характеристика персонажів, знаходження в різних видах текстів відомої і нової інформації, розрізнення текстів різних стилів, типів і жанрів у контексті авторського задуму, розпізнавання та використання виражальних засобів (пейзаж), переказ змісту художнього тексту/медіатексту, створення невеликих типових повідомлень на цифрових (захищених) сервісах і в соцмережах (повідомлення для шкільного сайту, пост для соцмереж тощо), дискусія (очна або в онлайн-середовищі) щодо прочитаних творів та/або переглянутих фільмів, порівняння художніх та науково-популярних текстів про тварин і явища природи, підготовка відгуку про твір.

<p>створює невеликі типові повідомлення на спеціальних (захищених) цифрових сервісах і в соціальних мережах; дискутує (очно або в онлайн-середовищі) на теми, пов'язані з прочитаними творами, переглянутими фільмами; дотримується норм етикету під час очного та онлайн-спілкування.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>порівнює художні та науково-популярні тексти про тварин і явища природи, виявляючи в них певні мовні та стильові ознаки.</p>	<p>ЛК <i>Описи природи, тварин у науково-популярних текстах, художній літературі та інших видах мистецтва.</i></p> <p>УС <i>Українські переклади творів зарубіжних авторів про природу.</i></p> <p>МТ <i>Фільмографія: «Легенда про Лобо» (режисери Джеймс Алгар, Джек Коуффер, США, 1962), «Лобо. Вовк, який змінив Америку» (режисер Стів Гудер, США, 2008), «Хроніки тварин Сетона» (режисер Т. Сирато, Японія, 1989) та ін.</i></p>	
СИЛА ТВОРЧОЇ УЯВИ (8 годин)		
<p>I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях</p> <p>аргументовано зіставляє почуте та/або прочитане з життєвим досвідом; виявляє взаємозв'язок змісту або інших компонентів літературного твору (цитат, уривків, епізодів, описів і розповідей про персонажів та їхні вчинки тощо) із власними потребами для особистісного розвитку; розповідає про власний емоційний стан під час сприймання художнього тексту/медіатексту.</p> <p>II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів</p> <p>читає тексти в різний спосіб (оглядово, вибірково, з коментуванням, в особах тощо) відповідно до мети читання; визначає порушені в художньому тексті/медіатексті проблеми, характеризує і співвідносить їх із сучасністю; формулює тему та основну думку художнього тексту/медіатексту; виокремлює в художньому тексті мікротеми, коментує їх; проєктує власну поведінку в ситуаціях, подібних до тих, що зображені в художньому тексті/медіатексті.</p> <p>III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі</p> <p>створює власне висловлення про вчинок/вчинки персонажа (персонажів), враховуючи основні засади академічної доброчесності; записує власні міркування про прочитані твори та інформацію про них з інших джерел (зокрема цифрових), створюючи постер за прочитаним твором; висловлюється в аудиторії або захищеному цифровому середовищі щодо проблем, які порушуються в художніх творах.</p> <p>IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення</p> <p>порівнює літературних персонажів за визначеними ознаками, зокрема характеризує їхні вчинки, ставлення до інших, особливості їхньої мови тощо.</p>	<p>Ернст-Теодор-Амадей Гофман (1776-1822). «Лускунчик і Мишачий король». (4 години)</p> <p>Реальний світ і вигадка в казці. Характер головної героїні (Марі). Фантастичні перетворення персонажів. Битва добра і зла. Символічний образ ялинки. Ідеї добра, людяності, любові. Значення мрії в житті людини.</p> <p>ТЛ <i>Персонаж, герой/героїня літературного твору.</i></p> <p>ЛК <i>Утілення сюжетів творів зарубіжних письменників в образотворчому та музичному мистецтві.</i></p> <p>УС <i>Переклади творів українською мовою. Ілюстрації українських художників до творів.</i></p> <p>МТ <i>Фільмографія: балет «Лускунчик» на музику П. Чайковського, кінофільм «Лускунчик і Мишачий король» (режисер Ф. Штойє, Німеччина, 2015) та ін.</i></p> <p>Елеонор Портер (1868–1920). «Полліанна» (3-4 розділи за вибором учителя). (4 години)</p> <p>Щирість, мужність і оптимізм Полліанни, її позитивний вплив на життя міста, долю інших людей. Творча фантазія головної героїні. Зміни у внутрішньому світі й житті інших персонажів після зустрічі з Полліанною. Ідея відчуття радості життя, що змінює світ на краще. Художні засоби розкриття образу Полліанни.</p> <p>ТЛ <i>Поглиблення понять: тема та ідея художнього твору, сюжет.</i></p> <p>ЛК <i>Утілення сюжетів творів зарубіжних письменників в образотворчому та музичному мистецтві.</i></p> <p>УС <i>Переклади творів українською мовою. Ілюстрації українських художників до творів.</i></p> <p>МТ <i>Фільмографія: «Полліанна» (режисер Д. Свіфт, США, 1960), «Полліанна» (режисер С. Хардінг, Велика Британія, 2003) та ін.</i></p>	<p>Різні види читання (про себе, уголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, вибіркоче, перерване або ін.), аргументоване зіставлення почутого та/або прочитаного повідомлення із власним або відомим життєвим досвідом, виявлення взаємозв'язку змісту твору (або його компонентів) із власними потребами для особистісного розвитку, розповідь про власний емоційний стан (відтінки настрою, почуття, переживання тощо) під час сприймання художнього тексту/медіатексту, визначення порушених у тексті проблем, характеристика їх і співвіднесення з сучасністю, формулювання теми та основної думки тексту, виокремлення в художньому тексті та коментування мікротем, створення фанфіку або коміксу (проєкція власної поведінки в контексті ситуацій твору), створення постера або колажу за прочитаним твором, висловлення в цифровому середовищі (наприклад, чат, блог, сторінка в соцмережі тощо) щодо творів художньої літератури та порушуваних авторами проблем, порівняння літературних персонажів, характеристика мови персонажів прочитаних художніх текстів/медіатекстів, висловлення в аудиторії чи захищеному цифровому середовищі щодо порушуваних у художніх творах проблем.</p>

У ВИРІ ЗАХОПЛИВИХ ПРИГОД (8 годин)

I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях

розпізнає в почутому та/або прочитаному художньому тексті/медіатексті факти, судження та аргументи; відтворює основні думки і факти, окремі висловлювання персонажів у літературному творі, що розкривають зміст почутого та/або прочитаного повідомлення; визначає спільне і різне в повідомленнях літературних персонажів (героїв/героїнь); учитьсЯ характе-ризувати героя/героїню за вчинками (усно).

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів

читає тексти у різний спосіб (оглядово, вибірково, з коментуванням, в особах тощо) відповідно до мети читання; пояснює вплив прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів, поглядів на життя; розкриває актуальність літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб; використовує елементи конспектування (зокрема визначає ключові слова та фрази в почутому та/або прочитаному повідомленні), учитьсЯ характеризувати героя/героїню за вчинками (усно, письмово); аргументує власну оцінку прочитаного художнього тексту/медіатексту, наводячи доречні цитати; фіксує елементи художнього тексту/медіатексту, оптимізуючи написане за допомогою окремих графічних позначок (у формі коміксу, аніме або ін.).

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

створює власне висловлення про вчинок/вчинки персонажа (персонажів), враховуючи основні засади академічної доброчесності; доповнює та/або замінює окремі частини тексту відповідно до теми й мети висловлення, удосконалює письмовий текст (власний і чужий), визначає способи виправлення помилок у власному мовленні, демонструє здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування.

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читацької діяльності та індивідуального мовлення

порівнює окремі елементи художніх текстів; творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів доречні нестандартні рішення, обґрунтовуючи зроблений вибір.

Марк Твен (1835–1910). «Пригоди Тома Соєра» (2-3 розділи за вибором учителя). (5 годин)

Світ дитинства в романі. Том Соєр і Гекльберрі Фінн. Том Соєр і Беккі Тетчер. Життя містечка і пригоди юних друзів. Мрії Тома, його витівки, бажання самоствердитися. Риси характеру Тома, що розкриваються в стосунках з іншими. Сміливість і заповзятливість Тома Соєра та його друзів, їхнє прагнення зробити довколишній світ цікавішим і людянішим.

ТЛ Повість.

ЛК Художні твори для дітей і про дітей у сучасному мистецтві.

УС Переклади творів українською мовою.

МТ Сучасні українські та зарубіжні письменники про літературу й читання (виступи, інтерв'ю, пости тощо). Фільмографія: кінофільм «Том Соєр» (режисер Г. Хунтгебурт, Німеччина, 2011) та ін.

Туве Янсон (1914–2001). «Комета прилітає». (3 години)

Чарівність художнього світу твору. Казкові персонажі, утілення в них ідей доброти, щирості, сімейних цінностей.

ТЛ Поглиблення понять: персонаж, герой/героїня літературного твору.

ЛК Художні твори для дітей і про дітей у сучасному мистецтві.

УС Переклади творів українською мовою.

МТ Сучасні українські та зарубіжні письменники про літературу й читання (виступи, інтерв'ю, пости тощо). Фільмографія: «Щасливе сімейство мумі-тролів» (режисер Х. Сайто, М. Кодзіма, Японія, Фінляндія, Нідерланди, 1990), «Долина мумі-тролів» (режисер С. Бокс, Д. Роббі, Фінляндія, Велика Британія, 2019) та ін.

Різні види читання (про себе, уголос, «ланцюжком», в особах, виразне, коментоване, повторне, перерване або ін.), переказування тексту (усне, письмове, детальне, вибіркоче, від обраного персонажа та ін.); розпізнавання в почутому та/або прочитаному повідомленні (художньому тексті/медіатексті) фактів, суджень та аргументів; використання елементів конспектування (ключових слів, фраз у почутому та/або прочитаному повідомленні); відтворення основних думок і фактів, окремих висловлювань літературних персонажів; визначення спільного і різного в повідомленнях літературних персонажів (героїв/героїнь); пояснення впливу прочитаного художнього тексту/медіатексту на формування власного естетичного смаку, читацьких інтересів, поглядів на життя; розкриття актуальності літературних творів у контексті викликів сучасності та власних життєвих потреб, аргументація власної оцінки прочитаного художнього тексту/медіатексту із наведенням доречних цитат, фіксування елементів художнього тексту/медіатексту з допомогою графічних позначок (комікс, манга, аніме або ін.), доповнення та/або заміна окремих частин тексту відповідно до теми і мети висловлення, написання та вдосконалення письмового тексту (власного та чужого), визначення способів виправлення помилок у власному мовленні, конструктивна взаємодія у процесі редагування, порівняння окремих елементів художніх текстів, творче використання мовних засобів (обрання із запропонованих варіантів доречних нестандартних рішень).

ПІДСУМКИ (1,5 години)

I. Взаємодія з іншими особами усно, сприймання і використання інформації у різних комунікативних ситуаціях

створює самостійно (або спільно з іншими) усне або медіаповідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації, розрізняє відому і нову для себе інформацію, її користь для себе й співрозмовників; наводить аргументи і приклади (цитати з художнього тексту/ медіатексту) на підтвердження власної позиції; доброзичливо висловлює своє ставлення до думок інших осіб, зважаючи на неповноту або суперечливість почутої інформації.

II. Аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації в текстах різних видів

описує свої літературні вподобання, наводячи приклади з прочитаних творів; створює текст за визначеними характеристиками на основі графічної інформації.

III. Висловлювання думок, почуттів, ставлень, письмова взаємодія з іншими особами, зокрема в цифровому середовищі

створює власне висловлення про літературного персонажа (персонажів), літературний твір, враховуючи основні засади академічної доброчесності; взаємодіє з іншими особами в цифровому середовищі – спільно створює та презентує інформацію про художні твори у довільно обраний спосіб (буктрейлер, аудіо- чи відеозапис власного виступу тощо).

IV. Дослідження літературних і мовних явищ, читачької діяльності та індивідуального мовлення

створює індивідуально або спільно з іншими плакат, презентацію тощо про улюбленого письменника/письменницю, книжку, героя/героїню з використанням творів мистецтва.

Художні твори класики й сучасності, прочитані протягом навчального року. Актуальні теми, ідеї, сюжети творів. Улюблені літературні персонажі, герої/героїні. Ознаки окремих жанрів (народна казка, літературна казка, оповідання, повість, вірш та ін.). Українські перекладачі творів зарубіжних письменників. Враження про сучасні медіатексти за прочитаними творами.

Створення усного/письмового повідомлення на обрану тему на підставі зібраної інформації, обговорення порушених у художньому тексті/медіатексті проблем із залученням та проєкцією на власний або відомий життєвий досвід, аргументація з наведенням відповідних прикладів, опис власних літературних уподобань (у формі малюнка, інформаційного плаката, колажу, мотиватора, мема, буктрейлера або ін.), перетворення графічної інформації (схема, таблиця) на текстову, висловлювання ставлення до думок інших осіб, взаємодія з іншими особами в цифровому середовищі (створення індивідуально або спільно з іншими медіапродукту), створення індивідуально або спільно з іншими плаката або презентації; проєктна діяльність.

Діагностування (у різний спосіб) прогресу набуття учнями знань і компетентностей – 3 години

Розвиток мовлення (усно, письмово) – 4 години

Додаткове читання – 2 години

Для вивчення напам'ять – Джон Кітс «Про коника та цвіркуна»